

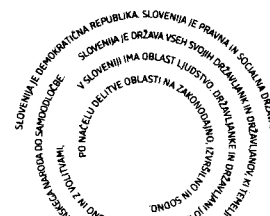

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI ZBOR

Poslanska skupina Državlanske liste

Šubičeva ulica 4, 1000 Ljubljana

t: 01 478 95 80, f: 01 478 98 70, e: ps-dlgv@dz-rs.si, www.dz-rs.si

Skupina poslank in poslancev
(prvopodpisani Rihard Braniselj)

Ljubljana, 6. 2. 2013

DRŽAVNI ZBOR
REPUBLIKE SLOVENIJE

DRŽAVNI ZBOR REPUBLIKE SLOVENIJE	
- 6 -02- 2013	
003-0113-411	
982-VI	

Na podlagi 88. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97, 66/2000, 24/03, 69/04 in 68/06), 19. člena Zakona o poslancih (Uradni list RS, št. 48/92, 15/94, 19/94, 44/94, 123/04 in 90/05) ter 114. in 115. člena Poslovnika Državnega zbora Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 35/02, 60/04, 64/07 in 105/10) vlagamo podpisani poslanci

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

in vam ga na podlagi 114. člena Poslovnika državnega zbora Republike Slovenije pošiljamo v obravnavo.

Na sejah Državnega zbora Republike Slovenije in na sejah matičnega delovnega telesa bodo sodelovali; Rihard Braniselj, dr. Gregor Virant in Kristina Valenčič.

Priloga:
- podpisi poslank in poslancev

PREDLOG ZAKONA O SPREMEMBAH IN DOPOLNITVAH ZAKONA O LOKALNI SAMOUPRAVI

I. UVOD

1. Ocena stanja in razlogi za sprejem zakona

V zadnjih letih je bilo v Sloveniji javno izpostavljenih več primerov političnih oz. javnih funkcionarjev, ki so v različnih fazah kazenskih postopkov in kljub pritisku javnosti niso odstopili oz. se odrekli kandidiranju. Kot razloge za vztrajanje na svojih funkcijah so v glavnem navajali politično motiviranost pravosodnih organov.

Takšno ravnanje spodkopava temelje države, saj ruši temeljno zaupanje državljanov in državljanov tako v pravno državo kot v zakonodajno in izvršno vejo politične oblasti. Stopnja zaupanja javnosti v pravosodni sistem je ključna za njegovo učinkovito funkcioniranje. Enako seveda velja tudi za zaupanje javnosti v politiko, ki je v zadnjih letih izjemno nizko in vodi do škodljivih občutkov, da so vsi politiki enaki in da je edina alternativa zavrnitev politike v celoti. Ravnanje politikov, ki so v kazenskem postopku, pa kljub temu vztrajajo na svojih funkcijah ali zanje kandidirajo, pa občutek umazanosti in pokvarjenosti politikov in politike le krepi.

Funkcionar, ki se znajde v kazenskem postopku, bi moral, v skrbi za krepitev pravne države, takoj odstopiti. Takšno ravnanje bi bilo v skladu s pričakovano integriteto, kot jo opredeljuje zakon o integriteti in preprečevanju korupcije. Temeljni cilj omenjenega zakona je stalna krepitev integritete v javnem sektorju. Zagotoviti je potrebno pogoje, da uslužbenci in funkcionarji svoje delo opravljajo pošteno in profesionalno. Vendar pa veljavna zakonodaja normativno ne obvezuje funkcionarjev, ki so v kazenskem postopku, da bi odstopili, oziroma ne določa, da bi jim funkcija prenehala po zakonu. Očitno se je zakonodajalec zanašal na nesporno dejstvo, da takšne odstopne od funkcionarjev terja splošna profesionalna etika. Nazadovanje politične kulture, razkrajanje temeljnega zaupanja in sprejemanja kot ključnega veziva družbene pogodbe, razgradnja pravne države, naraščajoče in vse bolj radikalno izraženo nezadovoljstvo vse večjega deleža ljudi nad takšnimi razmerami narekuje številne odločne, a preišljene in načelne ukrepe. Mednje zagotovo sodi tudi zapis, običajno nenapisanih »samoumevnih« pravil etičnega in profesionalnega ravnanja javnih funkcionarjev, v zakonodajo Republike Slovenije.

Pri tem se lahko v določeni meri opremo tudi na obstoječo ureditev položaja javnih uslužbencev. Trenutno stanje na tem področju v Sloveniji namreč zaznamuje absurdna situacija, ko so za delo javnih uslužbencev v tem kontekstu zahtevani bistveno strožji pogoji kot za delovanje funkcionarjev. Ureditev je nesistemska še posebej, ker so funkcionarji javnim uslužbencem praviloma nadrejeni, kar v praksi pomeni, da za nadrejene veljajo nižji zakonski standardi za zagotavljanje integritete kot za njihove podrejene namesto, da bi veljali višji.

Med javnimi funkcionarji pa je položaj župana še posebej specifičen. Izvoljen je po večinskem sistemu, torej z absolutno večino in to na funkcijo v lokalni samoupravi, kjer je možnost sodelovanja prebivalcev pri upravljanju javnih zadev ključnega pomembna. Zakon o lokalni samoupravi namreč ureja občine kot temeljne samoupravne lokalne skupnosti. Temeljni pravni akt na področju lokalne samouprave je Evropska listina lokalne samouprave (Zakon o ratifikaciji Evropske listine lokalne samouprave, Uradni

list RS, št. 57/96, Mednarodne pogodbe št. 15; v nadaljnjem besedilu: MELLs). Na Tretjem vrhu držav članic SE v Varšavi leta 2005 je bila sprejeta odločitev o iskanju novih oblik sodelovanja občanov na lokalni in regionalni ravni. Rezultat tega je Dodatni protokol k Evropski listini lokalne samouprave o pravici do sodelovanja pri vprašanih lokalne oblasti (v nadaljnjem besedilu: dodatni protokol), ki je namenjen nadaljnjemu utrjevanju vloge sodelovanja prebivalcev pri odločanju na lokalni ravni. Dodatni protokol je Slovenija ratificirala (Uradni list RS, št. 2/11, Mednarodne pogodbe) vsebuje pa določbe o pravici do sodelovanja pri vprašanih lokalne oblasti, ukrepih za uresničevanje te pravice, oblasteh, na katere se protokol nanaša, ozemeljski veljavnosti, podpisu in začetku veljavnosti ter odpovedi pogodbenice. Ukrepe za uresničevanje pravice do sodelovanja, opredeljene v 2. členu dodatnega protokola, v Sloveniji večinoma že izvajamo. Ti ukrepi so že zajeti v ZLS (posvetovanja, lokalni referendumi, obravnavanje predlogov za delovanje lokalnih oblasti in lokalnih javnih služb), zakonu, ki ureja dostop do informacij javnega značaja (postopki za dostop do uradnih dokumentov, spodbujanje uporabe komunikacijskih tehnologij – obvezna spletna stran občine) in zakonu, ki ureja volilno pravico (zadovoljevanje potreb ljudi, ki se srečujejo s posebnimi ovirami pri sodelovanju).

Vendar pa samo tradicionalne oblike sodelovanja občanov pri odločanju v občini ne zagotavljajo uresničevanja pravice »poskušati določiti ali vplivati na izvajanje pooblastil in odgovornost lokalne oblasti«, kot pravico sodelovanja občanov na lokalni ravni vsebinsko opredeljuje dodatni protokol. Narava odnosov v lokalni skupnosti temelji na tesni povezanosti ljudi v skupnost ter večjem sodelovanju občanov pri izvajanju lokalne oblasti, zato je pravica do neposrednega odločanja o najpomembnejših vprašanih neločljiv del lokalne samouprave. V lokalni skupnosti je, zaradi manjšega območja in števila prebivalcev ter njihove povezanosti z neposrednimi življenjsko pomembnimi interesi in potrebami, veliko lažje uporabiti različne institute neposrednega odločanja kot v državi. Poleg tega možnost občanov, da neposredno odločajo, tudi povečuje njihovo zanimanje za sodelovanje v zadevah lokalne samouprave, kar krepi njeno učinkovitost, prispeva pa tudi k večji legitimnosti tako sprejetih odločitev. Posebna vrednost neposrednega odločanja v lokalni samoupravi je ravno v tem, da omogoča polno uveljavitev človekove pravice do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev. Na lokalni ravni so funkcije političnega odločanja in izvrševanja odločitev bistveno bližje občanom, zato je za uspešno in učinkovito delovanje organov lokalne samouprave ter obenem zagotavljanje kar največjega vpliva državljanov na lokalno samoupravo zelo pomembno njihovo učinkovito nadzorstvo nad delovanjem lokalne uprave.

2. Cilji, načela in poglavitne rešitve predloga zakona

Cilj zakona je ureditev, po kateri se statusa uradnikov in funkcionarjev glede razlogov za prenehanje funkcije izenačita, oz. da so pogoji za prenehanje mandata funkcionarjev še nekoliko strožji, kot veljajo za uradnike. Drugi cilj je vzpostavitev pravne podlage za uresničevanje političnega nadzorstva občanov, torej članov samoupravne lokalne skupnosti, nad delom župana.

S predlaganimi spremembami se v zakon vnaša dodatne razloge za prenehanje mandata članom občinskih svetov, županom in podžupanom. Poleg v zakonu že zapisane pravnomočne obsodbe za nepogojno kazen zapora daljšo od šest mesecev, ki se s predlogom krajša na tri mesece in pri naklepnih kaznivih dejanjih razširja tudi na pogojno izrečeno zaporno kazen v istem trajanju, se kot razlog za prenehanje mandata predlaga tudi obsodba zaradi kaznivega dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ne glede na kazen, in vložena pravnomočna obtožnica zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Predlog ureja

tudi način uresničevanja pravice do sodelovanja pri upravljanju javnih zadev na podlagi 44. člena Ustave RS in je skladen z načeli lokalne samouprave iz 9. in 140. člena ter drugega odstavka 3. člena (uresničevanje lokalne samouprave v neposrednih oblikah) Ustave RS.

Poglavitne rešitve predloženega zakona se nanašajo na odpoklic župana z referendumom, širijo pa se tudi zakonski razlogi za prenehanje mandata županom, podžupanom in članom občinskih svetov.

V tem zakonu predlagane spremembe glede razlogov za prenehanje mandata funkcionarjem so usklajene s sočasno predlaganimi spremembami in dopolnitvami; Zakona o volitvah predsednika republike, Zakona o volitvah v državni zbor, Zakona o poslancih, Zakona o državnem svetu, Zakona o lokalnih volitvah in Zakona o vladi.

3. Ocena finančnih posledic predloga zakona za državni proračun in druga javna finančna sredstva

Predlog zakona ne bo imel finančnih posledic za državni proračun in druga javna finančna sredstva. Določene stroške za nadomestne volitve lahko pričakujemo v primerih, ko bi prenehal veljati mandat članom občinskih svetov in županom, ki ne izpolnjujejo zahtev po tem zakonu. Vendar bi ti stroški nastopili tudi tedaj, če bi omenjeni, v skladu z etičnimi načeli v politiki, odstopili sami brez prisile zakona.

4. Prikaz ureditve v drugih pravnih sistemih in prilagojenosti predlagane ureditve pravu Evropske unije

Ureditev aktivne in pasivne volilne pravice za osebe, ki so storile kazniva dejanja (in bile obsojene na zaporno kazen), je zelo različna. V večini držav imajo osebe, ki so obsojene zaradi kaznivih dejanj, pravico voliti brez omejitev, vendar obstaja nekaj držav, kjer je zaradi obsodbe osebe omejena že aktivna, kaj šele pasivna volilna pravica. Na podlagi obstoječe prakse sodišč lahko ugotovimo, da so omejitve aktivne volilne pravice sporne z vidika človekovih pravic. Omejitve pasivne volilne pravice pa imajo močne argumente.

V številnih državah lahko osebe, ki so obtožene zaradi kaznivih dejanj ali obsojene na zaporno kazen, volijo brez omejitev. Vendar pa v nekaterih državah npr. zaporniki ne morejo kandidirati oz. biti izvoljeni.

Estonska ustava v 58. členu določa, da se udeležba na volitvah lahko z zakonom omeji državljanom, ki so bili obsojeni in jim je bila odvzeta prostost. Na Madžarskem aktivne volilne pravice nimajo osebe, ki jim je na podlagi pravnomočne sodbe prepovedano sodelovanje v javnih zadevah, osebe, ki so zaprte na podlagi pravnomočne sodne odločbe, ali so v obveznem institucionalnega varstvu na podlagi pravnomočne sodne odločbe, ki je bila izdana v kazenskem postopku. Na Poljskem osebe, ki jim je bila s pravnomočno sodbo sodišča odvzeta pravna sposobnost, volilna pravica ali javne pravice (public rights) nima pravice do udeležbe na referendumu ali volilne pravice. V Romuniji vse osebe, ki jim je s pravnomočno odločbo sodišča odvzeta volilna pravica, ne morejo glasovati. Za člana danskega Folketinga je lahko izvoljen vsak, ki ima volilno pravico, razen če je kaznovan za dejanje, zaradi katerega po javnem mnenju postane nevreden, da je član Folketinga. Vendar lahko oseba kljub temu vedno kandidira na volitvah, ne glede na ugovore o neupravičenosti. V Belgiji ni omogočeno, da glasujejo tisti, ki so bili obsojeni za kaznivo dejanje.

Po mnenju Beneške komisije (URL: [http://www.venice.coe.int/docs/2005/CDL-AD\(2005\)011-e.pdf](http://www.venice.coe.int/docs/2005/CDL-AD(2005)011-e.pdf)) je treba zapornikom omogočiti, da uveljavljajo svojo pravico voliti brez omejitev, razen če to predstavlja del kazni. V takšnih primerih pa je ključno načelo sorazmernosti in nujnosti, ki mora biti spoštovano v demokratični družbi. Zaporna kazen ne sme avtomatično pomeniti tudi odvzema ene najpomembnejših političnih pravic – pravice voliti. Beneška komisija v svojem kodeksu dobre prakse določila štiri kumulativne pogoje, ki morajo biti izpolnjeni za odvzem volilne pravice: določenost z zakonom, spoštovanje načela sorazmernosti, da je odvzem utemeljen zaradi mentalne nezmožnosti ali obsodbe za hudo kaznivo dejanje, in da je podlaga sodba sodišča.

V Latviji, na Portugalskem in v Španiji obtožba ali začetek kazenskega postopka zoper poslanca lahko vodi k njegovi (začasni) izključitvi iz parlamenta - takoj ali po odločitvi parlamenta.

Če latvijski parlament soglaša, da se zoper poslanca začne kazenski pregon, le-ta izgubi pravico do udeležbe na zasedanjih parlamenta, sejah odborov in drugih institucij, v katere je bil izvoljen ali imenovan s strani parlamenta, dokler obtožbe niso ovržene, ali do veljavnosti sodbe. V tem času ima tožilstvo pravico uporabiti vse nujne ukrepe v skladu z zakoni, ki urejajo kazenski postopek. Če je poslanec obsojen storitve kaznivega dejanja, se šteje, da je izključen iz parlamenta z dnem začetka veljavnosti sodbe.

Ko je obtožba na Portugalskem dokončna, parlament po seznanitvi z mnenjem etičnega odbora odloči o (začasni) izključitvi poslanca, da se postopki lahko nadaljujejo. (Začasna) izključitev je obvezna v primeru resnega kaznivega dejanja, za katerega je predpisana kazen več kot treh let in »in flagranti delicto«. Čas začasne izključitve je lahko omejen glede na okoliščine, primerno izvajanju mandata in poteku kazenskega postopka.

V Španiji se poslancu (začasno) odvzame parlamentarne pravice in dolžnosti, ko parlament odobri zahtevo sodišča za začetek kazenskega postopka. Na podlagi obtožbe je poslanec priprt, (začasna) izključitev velja za čas pripora. Poslancu se parlamentarne pravice in dolžnosti odvzamejo tudi v primeru, da to zahteva pravnomočna obsodba oz. v primeru, ko izvajanje obsodbe povzroči nezmožnost opravljanja parlamentarnih dolžnosti.

V Kanadi je članu Senata, ki je obtožen kaznivega dejanja, mandat zamrznjen. V Ukrajini je poslanec odpoklican, ko obtožba zoper njega postane pravnomočna.

V Litvi poslanec ne more biti izključen, če pa je osumljen storitve kaznivega dejanja, lahko najmanj 1/4 poslancev zoper njega v parlamentarno proceduro vloži predlog za začetek postopka ustavne obtožbe (to velja tudi za predsednika republike in sodnike). Če je poslanec osumljen storitve kaznivega dejanja, mora generalni državni tožilec o tem nemudoma obvestiti parlament. Predsednik parlamenta mora za vsako konkretno kaznivo dejanje predložiti poseben osnutek resolucije. Resolucija o odvzemu mandata je sprejeta, če zanjo glasuje 3/5 poslancev. Z dnem objave resolucije v množičnih medijih se smatra, da je bil poslancu odvzet mandat. Če resolucija ni sprejeta, to pomeni, da parlament ni odobril ustavne obtožbe. Poslanec, zoper katerega se začne postopek ustavne obtožbe, lahko odstopi v kateri koli fazi ustavne obtožbe pred začetkom glasovanja. V tem primeru se postopek ustavne obtožbe ustavi.

Odpoklic (ang. *recall*, včasih tudi *recall referendum* ali *representative recall*) je primerjalno pravno postopek, s katerim volivci odstranijo izvoljenega funkcionarja z

ljudskim glasovanjem pred iztekom mandata. Odpoklic, kjer vnaprej predpisano število volivcev podpiše peticijo, ima svoje korenine v antični demokraciji, danes pa ni pogosta oblika neposredne demokracije. Redkeje imajo pravico do odpoklica predstavnikov izvršne oblasti predstavniki organi. Odpoklic z referendumom ima nekaj temeljnih značilnosti:

- Gre za skrajno obliko posega volilnega telesa v legalen mandat izvoljenega funkcionarja, za varovalko prebivalcev pred morebitno zlorabo oblasti.
- Najpogosteje imajo pravico do pobude za odpoklic volivci, ki morajo skladno s predpisom zbrati določeno število podpisov za sprožitev referenduma. V posamičnih redkih primerih sta pobudnika lahko tudi župan in/ali predstavniki telo, vendar o odpoklicu odločijo volivci na referendumu.
- Za zbiranje vnaprej določenega števila podpore volivcev imajo pobudniki omejen čas, določen z zakonom, ki ureja odpoklic.
- Odpoklic se opravi z referendumom, ki je za oblasti zavezujoč (obligatorni referendum). Pri glasovanju tako ne gre zgolj za testiranje ljudske volje, ampak obveznost njene izvršitve.
- Razlogi za odpoklic najpogosteje niso vnaprej določeni in praviloma niso pravne narave oziroma so politični. Gre torej za glasovanje o politični zaupnici s posledico prenehanja mandata.
- Odpoklic župana z referendumom na lokalni ravni poznajo tako sistemi, kjer župana volijo neposredno kot tudi sistemi, kjer ga izvoli predstavniki organ (posredne volitve).

Odpoklic z referendumom je zrcalna slika volitev, nezaupnica pa je lahko z zakonom predvidena posledica zavrnitve politike, programa ali druge odločitve organov samoupravne lokalne skupnosti z odločanjem volivcev na referendumu. Politična odgovornost voljenih občinskih funkcionarjev ima primerjalno pravno gledano različne oblike. Brez dvoma je najpomembnejša njihova odgovornost prebivalcem oziroma volivcem. V zvezi s to vrsto odgovornosti poznajo v redkih evropskih ureditvah lokalne samouprave referendumske oblike odpoklica ali nezaupnice vsem organom samoupravne lokalne skupnosti. Postopek odpoklica z referendumom lahko predlagajo prebivalci lokalne skupnosti (npr. V zvezni deželi Brabdenburg več kot 10 % volivcev) ali dve tretjini članov sveta samoupravne lokalne skupnosti (North Rhine-Westphalia). Župan je razrešen, če na referendumu za razrešitev glasuje večina volivcev, ki so glasovali in je ta večina večja od 25% volilnih upravičencev. Podobna je ureditev v avstrijskih zveznih deželah, rešitve se od dežele do dežele razlikujejo, saj pobudo za odpoklic sproži med 20 in 35 % volivcev. Institut odpoklica poznajo še na Slovaškem, kjer ga lahko predlagajo tako predstavniki organ kot tudi volivci, ki morajo zbrati 30% podpisov volivcev. V Srbiji odpoklic župana lahko sproži najmanj tretjina članov predstavnikega organa, o odpoklicu pa odločajo volivci. Omejitev glede udeležbe na referendumu ni. V Švici imata dva kantona od leta 2011 uzakonjen odpoklic župana z lokalnim referendumom. V kantonu Ticino mora biti predlog podprt s podpisom 30% volivcev, v Uriju pa s 10% podpisov. V Romuniji lahko odpoklic župana predlaga najmanj 25% volivcev, dodatni pogoj za odpoklic pa je 50% udeležba na referendumu. Institut odpoklica župana poznajo tudi v Združenih državah Amerike, tudi tam se število zahtevanih podpisov volivcev razlikuje ne le po zveznih državah, ampak tudi med lokalnimi skupnostmi.

Predlog zakona ni povezan s pravnim redom Evropske unije ter ni predmet usklajevanja z njim, kot tudi ni z njim v nasprotju.

5. Druge posledice, ki jih bo imel sprejem zakona

Sprejem zakona ne bo imel drugih posledic.

II. BESEDILO ČLENOV

1. člen

V Zakonu o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 72/1993, 6/1994 - Odl. US, 45/1994 - Odl. US, 57/1994, 14/1995, 20/1995 - Odl. US, 63/1995 – ORZLS19, 73/1995 - Odl. US, 9/1996 - Odl. US, 39/1996 - Odl. US, 44/1996 - Odl. US, 26/1997, 70/1997, 10/1998, 68/1998 - Odl. US, 74/1998, 12/1999 - Skl. US, 16/1999 - popr., 59/1999 - Odl. US, 70/2000, 100/2000 - Skl. US, 28/2001 - Odl. US, 87/2001 - ZSam-1, 16/2002 - Skl. US, 51/2002, 108/2003 - Odl. US, 72/2005, 21/2006 - Odl. US, 14/2007 – ZSPDPO, 60/2007, 27/2008 - Odl. US, 76/2008, 79/2009, 51/2010, 84/2010 - Odl. US, 40/2012-ZUJF, v nadaljnjem besedilu - Zakon o lokalni samoupravi), se 37.a člen spremeni tako, da se glasi:

“37.a člen

Članu občinskega sveta, županu in podžupanu preneha mandat:

- če izgubi volilno pravico,
- če postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije,
- če je pravnomočno obtožen zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti,
- če je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od treh mesecev, ali zaradi naklepnega kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti, na pogojno kazen zapora, daljšo od treh mesecev,
- če je s pravnomočno sodbo obsojen zaradi kaznivega dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva,
- če v treh mesecih po potrditvi mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana, (Opomba: glej odločbo Ustavnega sodišča RS, št. U-I-39/95 – Uradni list RS, št. 68/98.)
- če nastopi funkcijo ali začne opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana,
- če nastopi funkcijo ali začne opravljati delo, oz. če v enem mesecu po potrditvi mandata ne preneha opravljati funkcije ali dela v občinski oziroma državni upravi, ki na podlagi določb 37.b člena tega zakona ni združljiva oziroma ni združljivo s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana,
- če odstopi.

Županu preneha mandat tudi, če je odpoklican po 48/a členu tega zakona.

Članu občinskega sveta, županu in podžupanu preneha mandat z dnem, ko občinski svet ugotovi, da so nastali razlogi za prenehanje mandata iz prejšnjega odstavka.

V primeru prenehanja mandata po 3., 4. ali 5. alineji prvega odstavka, članu občinskega sveta, županu ali podžupanu preneha mandat z dnem, ko občinski svet prejme obvestilo s strani sodišča, da je obtožnica oziroma sodba pravnomočna, oz. da je bil vložen obtožni predlog zaradi kaznivega dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva.

Član občinskega sveta, župan ali podžupan, ki mu je mandat prenehal po tretji alineji prvega odstavka, po koncu mandata ni upravičen do prejemanja nadomestila, ki bi mu sicer pripadalo.

Član občinskega sveta, župan ali podžupan, ki mu je mandat prenehal po tretji alineji prvega odstavka, je v primeru pravnomočne oprostilne sodbe upravičen do odškodnine po splošnih pravilih obligacijskega prava.

Postopki za nadomestitev člana občinskega sveta, izvolitev novega župana ali imenovanje podžupana se lahko začnejo po preteku roka za vložitev tožbe, če tožba ni bila vložena, po preteku roka za vložitev pritožbe zoper odločitev upravnega sodišča, če pritožba ni bila vložena, oz. po pravnomočni odločitvi sodišča.

Če je župan imenovan:

- na funkcijo v organu državne uprave, ki izvaja nadzorstvo nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave,
 - za načelnika upravne enote, ali vodjo notranje organizacijske enote v upravni enoti, na katere območju je občina,
 - na položaj ali drugo uradniško delovno mesto v državni upravi, na katerem se izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave,
- mu po zakonu preneha mandat župana z dnem imenovanja. O imenovanju mora župan takoj obvestiti občinski svet in občinsko volilno komisijo.

Če župan opravlja funkcijo ali delo iz prejšnjega odstavka, mu po zakonu preneha mandat župana, če ne odstopi s funkcije ali ne preneha z delovnim razmerjem. O svoji odločitvi, ali bo opravljal funkcijo župana, ali še naprej funkcijo ali delo iz prejšnjega odstavka, je župan dolžan pisno obvestiti občinski svet in občinsko volilno komisijo najkasneje v sedmih dneh po prejemu poročila o izidu volitev v občini.«

2. člen

V Zakonu o lokalni samoupravi se za 48. členom doda nov 48. a člen, ki se glasi:

"48. a člen

Občani lahko župana odpokličejo z referendumom, ki se lahko izvede najprej po preteku enega leta po zadnjih lokalnih volitvah za župana.

Referendum o odpoklicu župana se razpiše na zahtevo najmanj:

- trideset odstotkov volivcev v občini z do 5.000 prebivalcev,
- petindvajset odstotkov volivcev v občini z do 20.000 prebivalcev,
- dvajset odstotkov volivcev v občini z do 50.000 prebivalcev,
- petnajst odstotkov volivcev v občini z do 100.000 prebivalcev,
- deset odstotkov volivcev v občini s preko 100.000 prebivalcev.

Pobudo volivcem za vložitev zahteve za razpis referenduma o odpoklicu župana (v nadaljnjem besedilu: pobuda) lahko pri občinskem svetu vložijo vsaki volivec, mora pa biti podprta z overjenimi podpisi najmanj 2 % volivcev v občini, ki so glasovali v prvem krogu na zadnjih rednih volitvah za župana, vendar ne manj kot 15 volivcev in ne več kot 2500 volivcev, na seznamu, ki mora ob vsakem osebnem podpisu vsebovati ime in priimek, datum rojstva in naslov stalnega prebivališča podpisnika.

Postopek s pobudo izvede v skladu z določbami tega zakona o naknadnem referendumu o občinskem splošnem aktu na zahtevo volivcev komisija občinskega sveta za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja (v nadaljnjem besedilu: KMVVI). KMVVI s sklepom določi obrazec za podporo zahtevi za razpis referendumu o odpoklicu župana (v nadaljnjem besedilu: zahteva) in datum, s katerim začne teči petintrideset dnevni rok za zbiranje podpisov podpore zahtevi pred državnim organom, pristojnim za vodenje evidence volilne pravice.

Če KMVVI v osmih dneh po prejemu pobude ne pozove pobudnika k dopolnitvi pobude oziroma ne sprejme sklepa iz prejšnjega odstavka tega člena, izvede postopek s pobudo načelnik krajevno pristojne upravne enote.

Zahteva je vložena dan po preteku zadnjega dne roka iz četrtega odstavka tega člena, če jo je s podpisi podprlo zadostno število volivcev.

Referendum o odpoklicu župana razpiše občinska volilna komisija v skladu z določbami tega zakona, ki urejajo razpis referendumu in glasovanje na referendumu o občinskem splošnem aktu, v 15 dneh po vložitvi zahteve, opravi pa se najpozneje 40 dni od dneva razpisa.

Odločitev volivcev za odpoklic župana je veljavna, če je zanjo glasovala večina volivcev, ki so glasovali.

Če je župan odpoklican, mu z dnem prejema poročila občinske volilne komisije predčasno preneha mandat in ne more kandidirati na nadomestnih volitvah za župana.

Z dnem predčasnega prenehanja mandata župana preneha funkcija podžupanu oziroma podžupanom. Občinski svet imenuje člana občinskega sveta, ki bo do nastopa mandata novo izvoljenega župana začasno opravljal funkcijo župana. Če občinski svet imenovanja ne opravi, začasno opravlja funkcijo župana najstarejši član občinskega sveta."

3. člen

Ta zakon začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

III. OBRAZLOŽITEV

K 1. členu:

S predlagano spremembo se v zakon uvajata dodatna »krivdna« razloga za prenehanje mandata članom občinskega sveta, županom in podžupanom. Mandat bo omenjenim funkcionarjem prenehal tudi ob pravnomočni sodbi zaradi kaznivega dejanja zoper uradno dolžnost, javna pooblastila in javna sredstva, ne glede na višino kazni, ter pravnomočni obtožnici zaradi naklepne kaznivega dejanja, ki se preganja po uradni dolžnosti. Že obstoječi razlog izrečene zaporne kazni se zaostruje na nad tri mesece nepogojne zaporne kazni, oziroma pri uradno pregonljivih, naklepnih kaznivih dejanjih na nad tri mesece pogojne zaporne kazni.

Obenem se ureditev prenehanja mandata v primerih, ko do prenehanja pride na podlagi pravnomočne sodbe ali obtožnice, veže na seznanitev (in ne ugotovitev) občinskega sveta z obvestilom sodišča oz. tožilstva.

Predlagani 5. odstavek izključuje pravico do prejetanja nadomestila članu občinskega sveta, županu ali podžupanu, ki mu sicer po zakonu pripada po prenehanju mandata, če mu mandat preneha iz razloga pravnomočne obtožnice zaradi naklepne kaznivega dejanja.

V 6. odstavku pa je opredeljena upravičenost »razrešenega« člana občinskega sveta, župana oziroma podžupana do odškodnine po splošnih pravilih obligacijskega prava v primeru, ko mu je mandat prenehal zaradi pravnomočne obtožnice in je bil kasneje v sodnem postopku pravnomočno oproščen.

K 2. členu:

Med člene Zakona o lokalni samoupravi (Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12–ZUJF in 55/12 Skl.US; v nadaljevanju: ZLS) (od 44. do vključno 48. člena), ki urejajo oblike neposrednega sodelovanja občanov pri sprejemanju odločitev v občini, to je zbor občanov, referendum in ljudsko iniciativo, se umešča nov člen, ki ureja odpoklic župana z referendumom. Določba je deloma oblikovana kot »zrcalna« podoba volitev župana, deloma pa po zgledu obligatornega razpisa naknadnega referenduma o občinskem splošnem aktu na zahtevo volivcev.

Župana volijo volivci v občini na neposrednih tajnih volitvah za mandatno dobo štiri leta. Zato je treba pri odpoklicu z referendumom upoštevati na volitvah izraženo voljo volivcev in izvedbo referenduma časovno razumno odmakniti od volitev. Z enoletnim odmikom je županu dana možnost, da ohrani ali pridobi zaupanje volivcev oziroma volivcem daje možnost za oceno župana v obdobju, v katerem se lahko pokažejo prvi rezultati njegovega dela.

Župana izvoli absolutna večina volivcev v občini. To dejstvo zakonodajalca zavezuje k sorazmernim omejitvam odpoklica. Predlagani člen to pravico omejuje najprej z deležem volivcev, ki lahko zahtevajo razpis referenduma o odpoklicu. Glede deleža so mogoče različne odločitve, predlagana pa je rešitev, da je ta delež odvisen od števila prebivalcev v občini. Druga omejitev je delež oziroma število podpisov podpore pobudi volivcem za vložitev zahteve. Pobudo samo lahko da samo en volivec, vendar pa mora biti podprta z ustreznim številom podpisov. Predlagano je, da naj bo to število enako številu podpisov podpore volivcev kandidaturi za župana, ki ga določa 106. člen Zakona o lokalnih volitvah (Uradni list RS, št. 94/07- uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 83/12; v nadaljevanju: ZLV), torej 2 % podpisov volivcev, ki so glasovali v prvem krogu volitev za župana na zadnjih rednih volitvah, vendar ne manj kot 15 in ne več kot 2500 podpisov. Tretja omejitev pa je seveda sam izid referendumske odločitve oziroma odločitev večine volivcev, ki so glasovali.

Pobudo je treba vložiti pri občinskem svetu, ki ima v skladu s prvim odstavkom 30. člena ZLS komisijo, pristojno za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja. V njeno pristojnost je predlog člena dodal tudi preverjanje pravilnosti sestave in zakonitosti pobude volivcem za vložitev zahteve za razpis referenduma o odpoklicu župana, ki se izvede v skladu z določbo 47. člena ZLS. (Ta določba sicer ureja postopek s pobudo volivcem za vložitev zahteve za razpis naknadnega referenduma o občinskem splošnem aktu, za katerega je pooblaščen župan.) V skladu s to določbo mora komisija ugotoviti ali je pobuda oblikovana v skladu z zakonom in podprta z zadostnim številom podpisov volivcev s seznama. Seznam mora posredovati v preverjanje državnemu organu, to je upravni enoti. Če komisija ugotovi, da je pobuda v nasprotju z zakonom, je dolžna o tem pobudnika obvestiti v 8 dneh in ga pozvati, da pobudo uskladi v nadaljnjih 8 dneh. Če pobudnik tega ne stori, se šteje, da pobuda ni vložena, o čemer komisija pobudnika in občinski svet nemudoma obvesti. Ko pa je pobuda vložena v skladu z zakonom, mora komisija s sklepom določiti obrazec za podporo zahtevi za

razpis referendumu o odpoklicu župana z osebnim podpisovanjem in dan, ko začne teči 35 dnevni rok za dajanje podpore (rok, ki ga določa tudi ZRLI). Podpora se daje na določenem obrazcu, ki ga komisija posreduje upravni enoti, ki je pristojna za vodenje evidence volilne pravice v občini. Komisijo za mandatna vprašanja, volitve in imenovanja sestavljajo člani občinskega sveta. Gre za delovno telo (po zakonu sicer obvezno) najvišjega predstavniškega organa v občini. Mogoče je, da komisija ne bo dobila ustrezne strokovne pomoči s strani občinske uprave, ki jo sicer usmerja in nadzoruje župan, ali pa ne bo pripravljena izvesti postopka s pobudo za razpis referendumu o odpoklicu župana. Zato je bilo treba določiti nadomestno pooblastilo načelniku krajevno pristojne upravne enote za izvedbo tega postopka.

Zaradi skrajšanja rokov je v šestem odstavku urejena presumpcija vložitve zahteve na dan po preteku roka za zbiranje podpisov podpore. To pomeni dejansko skrajšanje roka, v katerem mora občinska volilna komisija (v nadaljevanju: OVK), ki je po ZLV pristojna za razpis nadomestnih volitev in po 47. b členu ZLS za izvedbo referendumu v občini, razpisati referendum o odpoklicu župana. OVK bo namreč morala počakati še na zapisnik upravne enote, s katerim bo ta ugotovila število danih podpisov podpore zahtevi. OVK mora torej razpisati referendum v skladu s prvim odstavkom 47. a člena ZLS v 15 dneh od dne, ki se šteje za dan vložitve zahteve. Pri razpisu pa bo morala upoštevati, da mora biti referendum izveden v 40 dneh od dne razpisa.

Deveti odstavek ureja odpoklic kot razlog predčasnega prenehanja mandata, zaradi katerega ista oseba ne more kandidirati na nadomestnih volitvah, ki bodo sledile odpoklicu. Tudi pri odpoklicu z referendumom gre namreč za neposredno tajno izraženo voljo volivcev in enako, kot je treba spoštovati voljo volivcev, izraženo na volitvah in zato dopustiti referendum o odpoklicu župana z ustreznim časovnim zamikom, je treba spoštovati voljo izraženo na referendumu in možnost ponovnega kandidiranja časovno ustrezno odmakniti.

Deseti odstavek ureja začasno opravljanje funkcije župana tako, da nalaga občinskemu svetu določitev člana občinskega sveta, ki bo to funkcijo opravljal do nastopa mandata novo izvoljenega župana. V primeru, da občinski svet te odločitve ne sprejme, pa jo opravlja najstarejši član občinskega sveta. Posebna ureditev je namreč potrebna zaradi vsebinske povezanosti drugega odstavka 33. a člena, ki sicer ureja začasno opravljanje funkcije župana, z voljo odpoklicanega župana. Za začasno opravljanje funkcije župana po predčasnem prenehanju mandata župana zakon določa podžupana, ki ga določi župan. Za imenovanje podžupana oziroma podžupanov je na podlagi prvega odstavka 33. a člena ZLS pooblaščen župan. Podžupan nadomešča župana in po njegovem pooblastilu opravlja del županovih nalog. To pa pomeni, da nosi tudi del politične odgovornosti.

K 3. členu:

Člen ureja začetek veljavnosti zakona.

IV. BESEDILO TISTI DOLOČB ZAKONA, ZA KATERE SE PREDLAGAJO SPREMEMBE IN DOPOLNITVE

37.a člen

Članu občinskega sveta, županu in podžupanu kot članu občinskega sveta preneha mandat:

- če izgubi volilno pravico,
- če postane trajno nezmožen za opravljanje funkcije,

- če je s pravnomočno sodbo obsojen na nepogojno kazen zapora, daljšo od šest mesecev,
- če v treh mesecih po potrditvi mandata ne preneha opravljati dejavnosti, ki ni združljiva s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana, (Opomba: glej odločbo Ustavnega sodišča RS, št. U-I-39/95 – Uradni list RS, št. 68/98.)
- če nastopi funkcijo ali začne opravljati dejavnost, ki ni združljiva s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana,
- če nastopi funkcijo ali začne opravljati delo oziroma če v enem mesecu po potrditvi mandata ne preneha opravljati funkcije ali dela v občinski, oziroma državni upravi, ki na podlagi določb 37.b člena tega zakona ni združljiva, oziroma ni združljivo s funkcijo člana občinskega sveta, župana in podžupana.

Članu občinskega sveta, županu in podžupanu preneha mandat z dnem, ko občinski svet ugotovi, da so nastali razlogi za prenehanje mandata iz prejšnjega odstavka. Zoper ugotovitev občinskega sveta lahko član občinskega sveta, župan in podžupan, ki mu je prenehal mandat, v osmih dneh od prejema sklepa vloži tožbo na upravno sodišče, ki o njej odloči v 30 dneh. O morebitni pritožbi odloči vrhovno sodišče v 30 dneh.

Če član občinskega sveta odstopi, mu preneha mandat z dnem, ko je podal odstopno izjavo županu, županu pa, ko o svojem odstopu pisno obvesti občinski svet in občinsko volilno komisijo. Župan mora občinski svet in občinsko volilno komisijo obvestiti o odstopu člana občinskega sveta v roku osmih dni od prejema pisne odstopne izjave.

Če župan v roku iz prejšnjega odstavka ne obvesti občinskega sveta in občinske volilne komisije, lahko občinski funkcionar, ki mu je prenehal mandat, v osmih dneh od poteka roka iz prejšnjega odstavka vloži tožbo na upravno sodišče. Upravno sodišče o tožbi iz tega odstavka in tožbi iz drugega odstavka tega člena odloči meritorno v 30 dneh. O morebitni pritožbi odloči vrhovno sodišče v 30 dneh. Enako sodno varstvo lahko uveljavlja tudi kandidat za člana občinskega sveta, ki bi bil izvoljen, če ne bi bil izvoljen član občinskega sveta, ki mu je mandat prenehal, predstavnik kandidature oziroma predstavnik liste kandidatov za člane občinskega sveta, s katere bi bil ta kandidat izvoljen.

Postopki za nadomestitev člana občinskega sveta ali izvolitev novega župana se lahko začno po preteku roka za vložitev tožbe, če tožba ni bila vložena, po preteku roka za vložitev pritožbe zoper odločitev upravnega sodišča, če pritožba ni bila vložena, oziroma po pravnomočni odločitvi sodišča.

Če je župan imenovan:

- na funkcijo v organu državne uprave, ki izvaja nadzorstvo nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave,
- za načelnika upravne enote, ali vodjo notranje organizacijske enote v upravni enoti, na katere območju je občina,
- na položaj ali drugo uradniško delovno mesto v državni upravi, na katerem se izvršujejo pooblastila v zvezi z nadzorstvom nad zakonitostjo oziroma nad primernostjo in strokovnostjo dela občinskih organov in občinske uprave, mu po zakonu preneha mandat župana z dnem imenovanja. O imenovanju mora župan takoj obvestiti občinski svet in občinsko volilno komisijo.

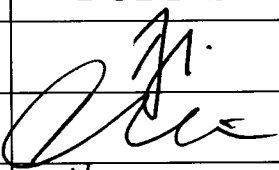
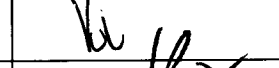

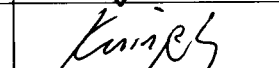
Če župan opravlja funkcijo ali delo iz prejšnjega odstavka, mu po zakonu preneha mandat župana, če ne odstopi s funkcije ali ne preneha z delovnim razmerjem. O svoji odločitvi, ali bo opravljal funkcijo župana, ali še naprej funkcijo ali delo iz prejšnjega odstavka, je župan dolžan pisno obvestiti občinski svet in občinsko volilno komisijo najkasneje v sedmih dneh po prejemu poročila o izidu volitev v občini.

Priloga:

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV

**Rihard Braniselj
Dr. Gregor Virant
Kristina Valenčič
Mag. Katarina Hočevar
Polonca Komar
Branko Kurnjek**

PODPISI POSLANK IN POSLANCEV

ŠT.	IME IN PRIIMEK	PODPIS
1.	Rihard BRANISELJ	
2.	dr. Gregor VIRANT	
3.	Kristina VALEŃIČ	
4.	Mag. Katarina HOČEVAR	
5.	Polonca KOMAR	
6.	Branko KURNJEK	